



**ПОСТАНОВЛЕНИЕ**  
**02.08.2017**

Зеленодольск  
шәһәре

**КАРАР**  
**№ 148**

Зеленодольск муниципаль районының  
гражданнар оборонасы көчләрен  
булдыру һәм аларны эзерлек хәлендә  
тоту турында

1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы «Граждан оборонасы турында» Федераль закон (2015 елның 30 декабрендәге 448-ФЗ номерлы үзгәрешләр белән), Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2007 елның 26 ноябрендәге 804 номерлы «Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турында нигезләмәне раслау хакында» карары, Татарстан Республикасы президентының 2008 елның 22 ноябрендәге УП-598 номерлы «Татарстан Республикасы гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне раслау хакында» Указы һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2017 елның 15 июлендәге «Татарстан Республикасы территориясендә гражданнар оборонасы көчләрен булдыру һәм аларны эзерлек хәлдә тоту турында» карары нигезендә, шулай ук гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын билгеләү буенча куллануга даими эзерлектә тоту, хәрби конфликтларда яки бу конфликтлар нәтижәсендә килеп чыккан куркынычлардан яклау чараларын һәм гамәлләрен тәэмин итү, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә халыкны саклау чараларын һәм гамәлләрне гамәлгә ашыру максатларында

**КАРАР БИРӘМ:**

1. Зеленодольск муниципаль районы гражданнар оборонасы көчләре турында кушымта итеп бирелгән нигезләмәне расларга;

2. Зеленодольск муниципаль районының коткару хезмәтләре (ГО хезмәтләре), предприятиеләре, оешмалары һәм учреждениеләре житәкчеләренә әлеге карар белән расланган нигезләмә нигезендә гражданнар оборонасы көчләренә даими эзерлеген эзерләүне һәм хуплауны оештыруны тәкъдим итәргә.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны «Зеленодольск муниципаль районының гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр идарәсе» МБУнә йөкләргә.

**А. В. Тыгин**



## **Зеленодольск муниципаль районының гражданнар оборонасы көчләре турында нигезләмә**

### **1. Гомуми нигезләмәләр**

Зеленодольск муниципаль районының (алга таба - Нигезләмә) гражданнар оборонасы көчләре турындагы әлеге Нигезләмә 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы “Гражданнар оборонасы турында” (2015 елның 30 декабрендәге № 448-ФЗ номерлы үзгәрешләр белән) федераль закон нигезендә эшлэнгән, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2007 елның 26 ноябрендәге 804 номерлы “Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турындагы нигезләмәне раслау турында” карары Федераль закон, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты 2017 елның 15 июлендәге «Татарстан Республикасы территориясендә гражданнар оборонасы көчләрен булдыру һәм аларны эзерлек хәлдә тоту турында» карары һәм Зеленодольск муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы көчләренен составын, төп бурычларын, булдыру тәртибен, куллануын, шулай ук эзерлеген саклап калуны билгели.

Гражданнар оборонасы житәкчесе - Зеленодольск муниципаль районы Башлыгы, Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты, оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә, Зеленодольск муниципаль районы оешмалары (алга таба - оешма) житәкчеләре, гражданнар оборонасы өлкәсендәге вәкаләтләренә туры китереп, гражданнар оборонасы өлкәсендә бурычларны хәл итү максатларында үз көчләрен, чараларын, акчаларын, гражданлык оборонасы объектларын, азык-төлек, матди-техник, медицина һәм башка чараларны булдыралар һәм үтиләр, гражданнар оборонасы чараларын планлаштыралар һәм гамәлгә ашыралар. Гражданнар оборонасы житәкчесе - Зеленодольск муниципаль районы Башлыгы, Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты, Зеленодольск муниципаль районы оешмалары житәкчеләре гражданнар оборонасы буенча чаралар оештырган һәм уздырган өчен шәхси жаваплы.

### **2. Зеленодольск муниципаль районының гражданнар оборонасы көчләре**

Зеленодольск муниципаль районының (алга таба - район) гражданнар оборонасы көчләренә түбәндәгеләр керә:

- коткару хезмәтләре (гражданнар оборонасы хезмәтләре);
- штаттан тыш авария-коткару формированиеләре;

- гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәлешен тәэмин итү буенча штаттан тыш формирваниеләр.

### **3. Гражданнар оборонасы көчләренең төп бурычлары**

Районның гражданнар оборонасы көчләренең төп бурычлары түбәндәгеләр:

3.1. Коткару хезмәтләре өчен (гражданнар оборонасы хезмәтләре):

- гражданнар оборонасы өлкәсендә махсус гамәлләр башкару:
- хәрби конфликтлар вакытында яки шушы конфликтлар нәтижәсендә килеп чыга торган хәвеф-хәтәрләр турында, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында халыкка хәбәр итү;
- халыкка индивидуаль яклау чараларын бирүне тәэмин итү; яклау корылмаларына хезмәт күрсәтү;
- яктылык маскировкасы һәм маскировканың башка төрләре буенча чаралар үткәрү;
- хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә халык өчен куркыныч барлыкка килгән очракта авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкаруны тәэмин итү;
- хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә зыян күргән халыкны беренче чиратта тормыш белән тәэмин итү;
- хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килгән янгыннарغا каршы көрәш;
- радиоактив, химик, биологик яисә башка йогышлы авыруларга дучар булган районнарны ачыклау һәм билгеләү;
- халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү;
- хәрби конфликтлар вакытында яисә бу конфликтлар нәтижәсендә зыян күргән районнарда, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә тәртипне торгызу һәм саклау;
- сугыш вакытында кирәкле коммуналь хезмәтләренең эшләвен тиз арада торгызу;
- сугыш вакытында үле гәүдәләрне тиз арада күмү;
- гражданнар оборонасы өлкәсендәге төп бурычларны үтәү максатларында башка махсус гамәлләр.

3.2. Штаттан тыш авария-коткару формирваниеләре өчен:

- хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә халык өчен куркыныч барлыкка килгән очракта авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару;
- гадәттән тыш хәлләр зонасында даими эзерлектә штаттан тыш авария-коткару формирваниеләрен тоту һәм гадәттән тыш хәлләрне бетерү эшләрен башкару;

- хезмэт күрсэтэ торган объектларның һәм территорияләрнең гадәттән тыш хәлләрне бетерү эшләрэн башкаруга эзерлеген тикшереп тору;

- хезмэт күрсәтү объектларында яисә территорияләрдә гадәттән тыш хәлләрне бетерү.

Моннан тыш, авария-коткару хезмәтләренә Россия Федерациясе законнары нигезендә авария-коткару формированиеләре түбәндәгеләр буенча бурычлар йөкләнергә мөмкин:

- хезмэт күрсәтү объектларында һәм территорияләрдә гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү планнарын, башка объектларда һәм территорияләрдә гадәттән тыш хәлләрне бетерү вакытында үзара хезмәттәшлек планнарын эшләүдә катнашуга;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен матди ресурсларның номенклатур составын һәм резервлар күләмнәрен булдыру, урнаштыру, билгеләү буенча карарлар эзерләүдә катнашуга;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге белемнәрне пропагандалау, халыкны һәм оешмалар хезмәткәрләрен гадәттән тыш хәлләр шартларында гамәлләргә эзерләүдә катнашуга;

- авария-коткару һәм кичектергесез эшләрне оештыру һәм уздыру мәсьәләләре буенча норматив документларны эшләүдә катнашуга;

- авария-коткару формированиеләре эшчәнлеген хокукый һәм техник тәэмин итү мәсьәләләре буенча дүләт хакимияте органнарына тәкъдимнәр эзерләүгә, социаль

- коткаручыларны һәм авария-коткару формированиеләренең башка хезмәткәрләрен яклауга.

3.3. Граждан оборонасы буенча чаралар башкаруны тәэмин итү буенча штаттан тыш формированиеләр өчен:

- халыкны эвакуацияләүдә, матди һәм мәдәни кыйммәтләренә имин районнарда күчәрдә катнашу;

- яктылык маскировкасы һәм маскировканың башка төрләре буенча чаралар үткәрдә катнашу;

- хайваннар һәм үсемлекләренә саклау, автотранспорт белән тәэмин итү, элемент торгызу һәм хәбәр итү мәсьәләләре буенча гражданнар оборонасы чараларын тәэмин итү;

- зыян күрүче халыкны беренче чиратта тормыш белән тәэмин итүдә катнашу;

- зарарланганнарда беренче ярдәм күрсәтү һәм аларны дөвалау учреждениеләренә эвакуацияләү;

- халыкны, аларның киёмнәрен, техникасын, азык-төлеген, суларын, территорияләрен санитар эшкәртүдә катнашу;

- хәрәкәтчән туклану пунктларын, азык-төлек һәм әйберләр белән тәэмин итүне оештыруда катнашу;

- завалларда колонна юллары салу һәм керү юллары (юллар) урнаштыру;

- авария-коткару эшләрән башкару өчен имин шартлар тудыру максатларында газ, энергетика, суүткәргеч, канализация, жылылык һәм технологик челтәрләрдәге аварияләрне локальләштерүдә катнашу;

- авария-коткару эшләрәнең жимерелүенә яки куркынычсызлыгына комачаулаучы биналар һәм корылмаларның конструкцияләрен ныгыту һәм жимерү;

- жәмәгать тәртибен саклауны тәэмин итүдә катнашу;

- юллар һәм күперләрен ремонтлау һәм торгызу;

- авария-коткару эшләрән тәэмин итү максатларында элемтә һәм коммуналь-энергетика челтәрләренең зарарланган һәм жимерелгән линияләрен ремонтлау һәм торгызу;

- кабат искитмәле йогынтылардан качу өчен зыян күргән саклану корылмаларын эзерләү, ремонтлау һәм янадан торгызу. - мөмкин булган кабат зарарланучы йогынтылардан яшерү өчен жимерелгән саклагыч корылмаларны эзерлектә тоту, ремонтлау һәм торгызу.

#### **4. Граждан обороны көчләрен булдыру һәм жиһазлау тәртибе**

Районның гражданнар обороны көчләре Зеленодольск муниципаль районы башкарма комитетының структур бүлекчәләре, предприятиеләре, оешмалары һәм учреждениеләре тарафыннан Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә төзелә.

Граждан обороны көчләрен булдыру тәртибе билгеләнә:

4.1. Коткару хезмәтләре (гражданнар обороны хезмәтләре) өчен

Зеленодольск муниципаль районының һәм оешмаларының коткару хезмәтләре (гражданнар обороны хезмәтләре) төзелә:

- Башкарма комитет карары буенча, гражданнар обороны һәм халыкны яклау планнары (гражданнар обороны планнары) нигезендә башкарыла торган бурычларның күләмен һәм характерын исәпләү нигезендә, Зеленодольск муниципаль районы гражданнар обороны өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә махсус вәкаләтле орган белән берлектә;

- Татарстан Республикасы Президентының 2008 елның 22 ноябрендәге ПУ-598 номерлы «Татарстан Республикасында гражданнар обороны оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау хакында» Указы нигезендә;

- Зеленодольск муниципаль районы гражданнар обороны житекчесе - Зеленодольск муниципаль районы Башлыгы боерыклары нигезендә;

Коткару хезмәтләрен (гражданнар обороны хезмәтләрен) оештыру һәм аларның эшчәнлеген тәртибе коткару хезмәтләре (гражданнар обороны хезмәтләре) турындагы тиешле нигезләмәләрдә аларны булдыручы органнар һәм оешмалар тарафыннан билгеләнә.

4.2. Штаттан тыш авария-коткару формировауыеләре өчен.

Штаттан тыш авария-коткару формировауыеләре I һәм II классларның куркыныч житештерү объектларын, аеруча радиация куркынычы булган һәм атом-төш куркынычы булган житештерү объектларын һәм объектларны

эксплуатацияләүче оешмалар, гадәттән тыш зур куркыныч гидротехник корылмалар һәм югары куркыныч гидротехник корылмалар, шулай ук гражданнар оборонасы категорияләре буенча билгеләнгән тәртиптә кертелгән куркыныч III класслы куркыныч житештерү объектларын эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан төзелә.

Оешмалар үз хезмәткәрләре арасыннан штаттан тыш авария-коткару формироваиеләре төзи, аларны 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы «Гражданнар оборонасы турында» Федераль закон, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының 2005 елның 23 декабрендәге 999 номерлы «Штаттан тыш һәлакәт-коткару формироваиеләрен төзү тәртибен раслау турында» боерыгы белән расланган штаттан тыш авария-коткару формироваиеләрен төзү Тәртибе нигезендә эзерлек хәлендә хуплый.

Зеленодольск муниципаль районының гражданнар оборонасы житәкчесе - Зеленодольск муниципаль районы Башлыгы, Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты Зеленодольск муниципаль районы гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә махсус вәкаләтле орган белән хезмәттәшлектә түбәндәгеләргә хокуклы:

- гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү планы нигезендә үз территориясендә чаралар башкару өчен штаттан тыш авария-коткару формироваиеләрен төзү, карап тоту һәм аларның эшчәнлеген оештыру.

- штаттан тыш авария-коткару формироваиеләрен төзи торган аның карамагындагы оешмаларны билгеләргә;

- штаттан тыш авария-коткару формироваиеләрен төзүне, эзерләүне һәм жиһазлауны оештырырга;

- штаттан тыш авария-коткару формироваиеләрен булдыручы оешмалар реестрын алып барырга һәм аларны исәпкә алуны гамәлгә ашырырга;

- штаттан тыш авария-коткару формироваиеләрен куллануны планлаштыруны оештырырга.

4.3. Гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәлешен тәэмин итү буенча штаттан тыш формироваиеләр.

Гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәэмин итү буенча штаттан тыш формироваиеләр гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәэмин итүдә һәм гадәттән тыш хәлләрне бетергәндә кешеләр тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янамау белән бәйле булмаган чаралар үткәрүдә катнашу максатларында үз хезмәткәрләре арасыннан оешмалар тарафыннан төзелә торган формалардан гыйбарәт.

Зеленодольск муниципаль районы гражданнар оборонасы житәкчесе - Зеленодольск муниципаль районы Башлыгы, Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты Зеленодольск муниципаль районы гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә махсус вәкаләтле орган белән үзара хезмәттәшлектә гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча гамәлләр планы нигезендә үз территориясендә гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәэмин итү

буенча штаттан тыш формированиелэр эшчәнлеген булдырырга, карап тотарга, оештырырга мөмкин.

Зеленодольск муниципаль районының гражданнар оборонасы житәкчесе - Зеленодольск муниципаль районы башлыгы, Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты үз карамагындагы оешмаларга карата Зеленодольск МР гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә махсус вәкаләтле орган белән хезмәттәшлектә:

- гражданнар оборонасы буенча чаралар үткәрүне тәмин итү буенча штаттан тыш формированиеләр булдыручы оешмаларны билгелиләр;

- гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итү буенча штаттан тыш формированиеләрнең эзерлек хәлендә ярдәм итүне оештыра;

- гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итү буенча штаттан тыш формированиеләрнең шәхси составын эзерләүне һәм укытуны оештыралар;

- гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итү буенча штаттан тыш формированиеләрне тәмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запаслары булдыра һәм тота.

Оешмалар:

- гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итү буенча штаттан тыш формированиеләр булдыралар һәм эзер торышта ярдәм итәләр;

- гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итү буенча штаттан тыш формированиеләрнең шәхси составын укытуны гамәлгә ашыралар;

- гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итү буенча штаттан тыш формированиеләрне тәмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запаслары булдыра һәм тота.

Гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәлешен тәмин итү буенча штаттан тыш формированиеләр Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының 2014 елның 18 декабрендәге 701 номерлы «Гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәлешен тәмин итү буенча штаттан тыш формированиеләр төзүнең типлаштырылган тәртибен раслау турында» боерыгы белән расланган гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәлешен тәмин итү буенча чаралар үтәүне тәмин итү буенча типлаштырылган формированиеләр төзү тәртибенә ярашлы рәвештә, шулай ук 2017 елның 26 маендагы 12 номерлы «Зеленодольск муниципаль районы гражданнар оборонасы буенча чараларны тәмин итү буенча штаттан тыш авария-коткару формированиеләре һәм штаттан тыш формированиеләре турында» боерыгы нигезендә төзелә.

4.4.Формированиеләрне жиһазлау Россия гадәттән тыш хәлләр министрлығының 2005 елның 23 декабрендәге 999 номерлы боерыгы белән расланган, штаттан тыш авария-коткару формированиеләрен булдыру тәртибе нигезендә житәкчеләр раслаган, алар булдырган махсус техника, жиһазлар, корылмалар, инструментлар һәм материаллар белән жиһазлау формированиеләрен тәмин итү (табелизация) нормалары нигезендә гамәлгә ашырыла, Россия гадәттән тыш хәлләр министрлығының 2014 елның 18 декабрендәге 701 номерлы гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне



тээмин итү буенча штаттан тыш формированиеләр төзүнең типлаштырылган тәртибе һәм гражданнар оборонасы эзерләү, жиһазлау һәм куллану буенча методик рекомендацияләрне исәпкә алып, көчләрэн булдыру боерыгы белән расланган, Зеленодольск муниципаль районы гражданнар оборонасы көчләрэнәң функцияләре, вәкаләтләре һәм эшчәнлек тәртибе алар турында нигезләмәләр (уставлар) белән билгеләнә.

## **5. Граждан оборонасы көчләрэн куллану**

5.1. Гражданнар оборонасы көчләрэн куллану аларны гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән кораллы конфликтлар аркасында килеп чыккан авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкаруга жәлеп итүдән һәм гражданнар оборонасы буенча чаралар үткәрүдән гыйбарәт.

5.2. Гадәттән тыш хәл зонасында (жиңелү зонасында) авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр өч этапта үткәрелә:

- беренче этап - халыкны яклау буенча ашыгыч чаралар үткәрү, зыян күрүчеләрне коткару һәм гадәттән тыш хәлне бетерү эшләрэн уздыруга көчләр һәм чаралар төркемен эзерләү;

- икенче этап - авария-коткару формированиеләрэнәң һәм коткару хезмәтләрэнәң (гражданнар оборонасы хезмәтләрэнәң) көчләре һәм чаралары группировкасы тарафыннан кичектергесез авария-коткару эшләр башкару;

- Өченче этап - авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрне тәмамлау, авария-коткару формированиеләрэнәң һәм коткару хезмәтләрэнәң көчләре группировкасын чыгару, халыкның беренче чиратта яшәвен тээмин итү буенча чаралар үткәрү.

5.3. Авария-коткару эшләрэнәң эчтәлегә үз эченә ала:

- гадәттән тыш хәл зонасын һәм жир кишәрлекләре (объектларны) эшләрэн һәм аларга хәрәкәт итү маршрутларын тикшерү;

- күрсәтелгән маршрутларда һәм эшләр учасокларында (объектларында) янгынарны локальләштерү һәм сүндерү;

- зарарланганнарны (зыян күрүчеләрне) эзләү һәм аларны жимерелгән һәм янып торган биналардан, газлы һәм төтенле биналардан, хәрабәләрдән коткару;

- жимерелгән, зыян күргән, өелгән саклагыч корылмаларны, подвал биналарын ачу һәм аларда булган кешеләрне коткару;

- зыян күргән фильтровентиляция системасы белән тулган саклагыч корылмаларга һава бирү;

- зарарланганнарга (зыян күрүчеләргә) беренче, табибка кадәр, беренче табиб ярдәмен күрсәтү һәм аларны дөвалау учреждениеләрэнә эвакуацияләү;

- халыкны хәвефле урыннардан куркынычсыз районнарга чыгару (чыгару);

- махсус техника, транспорт, жирлек һәм юллар учасоклары, биналар һәм корылмалар дегазациясе, дезактивациясе, дезинфекциясе;

- кешеләрне санитар эшкәртү, дегазация, дезинфекция, дезинсекция, киём-салым һәм яклау чаралары;

- азык-төлекне, азык-төлек чималын, суны һәм фуражны зарарсызландыру, авыл хужалыгы терлекләрен ветеринария белән эшкәртү.

5.4. Авария-коткару эшләре һәм халыкның тормыш эшчәнлеген беренче чиратта тәмин итү мәнфәгатьләрендә үткәрелә торган башка кичектергесез эшләр түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- коммуналь-энергетика һәм технологик челтәрләрдә аварияләрне локальләштерү;

- жимерелү белән янауы һәм куркынычсыз хәрәкәткә һәм авария-коткару эшләрен үткәргүгә комачаулаучы зыянлы конструкцияләрне ныгыту яки жимерү (сүтү);

- коммуналь-энергетика челтәрләренең зарарланган кишәрлекләрен, элемент линияләрен, юлларны, корылмаларны һәм халыкның тормыш эшчәнлеген беренче чиратта тәмин итү объектларын торгызу;

- колонна юллары салу һәм залларда һәм зарарланган кишәрлекләрдә юллар салу;

- авиация бомбаларын һәм фугасларны зарарсызландыруга бәйлә пиротехник эшләр башкару;

- хәзерге жиңелү чараларын кулланып, дошман кабат һөжүм ясаган очракта, аларда эшләүче бүлекчәләр (формированиеләр) сменаларын яшерү өчен зыян күргән саклану корылмаларын ремонтлау һәм торгызу.

Гражданнар оборонасы көчләрен куллануны планлаштыру вакытыннан алда, аларны төзү этабында гамәлгә ашырыла. Гражданнар оборонасы көчләрен куллануны планлаштыру нәтижәләре гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планнарында чагыла.

5.5. Гражданнар оборонасы көчләрен гражданнар оборонасы һәм муниципаль характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү өлкәсендәге бурычларны үтәүгә жәлеп итү гражданнар оборонасы һәм район халкын яклау гражданнар оборонасы район житәкчесе карары план нигезендә гамәлгә ашырыла.

## **6. Гражданнар оборонасы көчләренең эзерлек хәлендә торышы**

6.1. Районның гражданнар оборонасы көчләрен даими эзерлектә тоту тәмин ителә:

- әлегә Нигезләмәнең 3 бүлегендә билгеләнгән бурычларны үтәүне тәмин итүче дәрәжәдә бүлекчәләрнең (формированиеләрнең) шәхси составын эзерләү.

- махсус техниканы, жиһазларны, кирәк-яракларны, инструментларны һәм материалларны төзек хәлдә тоту;

- дәрәсләрне һәм оператив эзерлек чараларын планлаштыру һәм үткәргү (тренировкалар, өйрәнүләр).

6.2. Районның гражданнар оборонасы көчләренең шәхси составын эзерләү һәм өйрәтү Россия Федерациясенең закон һәм башка норматив хокукый актлары, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча бердәм дәүләт

системасы, гражданнар оборонасы һәм идарә органнарын эзерләү буенча Россия ГТХМ оештыру-методик күрсәтмәләре, гадәттән тыш хәлләрдән саклау, янгын куркынычсызлыгын һәм су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәмин итү, гражданнар оборонасы көчләрен булдырган оешмаларның документлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

6.3. Гражданнар оборонасы көчләренең эзерлеген тикшерү Зеленодольск муниципаль районының гражданнар оборонасы, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү, янгын куркынычсызлыгын һәм су объектларында кешеләр иминлеген тәмин итү өлкәсендәге төп чаралар планы нигезендә ел дәвамында башкарыла:

- тактик-махсус өйрәнүләр, команда-штаб өйрәнүләре, житәкчелек составы, формироваиеләре, эшче һәм оешма, предприятие һәм учреждение хезмәткәрләре белән объектлы һәм штаб күнегүләре;

- коткару хезмәтләре (гражданнар оборонасы хезмәтләре) белән махсус өйрәнүләр.

## **7. Граждан оборонасы көчләренең эшчәнлеген тәмин итү**

7.1. Районның гражданнар оборонасы көчләрен булдыру, эзерләү, жиһазлау һәм куллану чараларын финанслау, 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы «Гражданнар оборонасы турында» Федераль законның 18 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып, аларны булдыручы оешмаларның финанс чаралары хисабына гамәлгә ашырыла.

7.2. Районның гражданнар оборонасы көчләрен жиһазлау өчен билгеләнгән матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чараларны туплау, саклау һәм алардан файдалану, шулай ук районның гражданнар оборонасы көчләрен булдыру, эзерләү, жиһазлау һәм куллану чараларын матди-техник яктан тәмин итү 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы «Граждан оборонасы турында» Федераль законда, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 1996 елның 10 ноябрендәге 1340 номерлы «Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен матди ресурслар резервларын булдыру һәм куллану тәртибе турында» һәм 2000 елның 27 апрелендәге 379 номерлы «Граждан оборонасы максатларында матди-техник, техник, азык-төлек, азык-төлек һәм башка чаралар туплау, саклау һәм алардан файдалану турында» карарларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.